

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного
університету

від «26» серпня 2020 року
(протокол № 1)

Здоров'язбережувальні педагогічні технології

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

**обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра**

(назва освітнього ступеня)

предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

**Бердянськ
2020 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: С.І. Кара, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біології здоров'я людини та фізичної реабілітації

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «22» серпня 2020 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні педагогічні технології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

Предметом навчальної дисципліни є вивчення умов для забезпечення продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням стану здоров'я, особливостей розвитку, нахилів та потреб; профілактичних заходів щодо збереження здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: «Анатомія та фізіологія людини», «Вікова анатомія та фізіологія», «Гігієна», «Теорія здоров'я та здорового способу життя».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні педагогічні технології» є підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до організації здоров'язберігаючого освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти.

1.2. **Основні завдання** дисципліни «Здоров'язбережувальні педагогічні технології»:

– розширити загальноосвітній світогляд здобувачів вищої освіти щодо проблеми організації здоров'язберігаючого освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;

– ознайомити майбутніх вчителів біології та основ здоров'я з деякими сучасними здоров'язберігаючими і здоров'яформуючими педагогічними технологіями.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя.

ФК 3. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; упроваджувати здоров'язбережувальні, профілактичні та оздоровчі технології в педагогічній діяльності.

ФК 16. Здатність організовувати інклюзивний освітній процес.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 21. Уміти вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, володіти прийомами самовдосконалення.

ПРН 14. Знати основні закони й положення теорії здоров'я та здорового способу життя; демонструвати готовність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ПРН 19. Уміти організовувати інклюзивний освітній процес.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС/ 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ АКЦІЙ В ОСВІТІ

Здоров'я як важлива життєва цінність людини. Теоретичний фундамент для визначення змісту і технологій реалізації здоров'язбережувальної педагогіки. Теорія потреб Маслоу. Теорії розвитку особистості. Теорії самооцінки і соціального впливу.

Тема 2. СИСТЕМА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Здоров'язбережувальні технології, їх роль і місце у сфері збереження та зміцнення здоров'я учнів. Класифікація здоров'язберігаючих технологій і оздоровчих технік.

Тема 3. ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Особливості професійно-педагогічної діяльності вчителя у збереженні здоров'я школярів. Компоненти здоров'язберігаючої діяльності вчителя. Мотиваційно-ціннісний компонент. Когнітивно-процесуальний компонент. Аналітико-результативний компонент.

Тема 4. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ АВТОРСЬКИХ ШКІЛ У КОНТЕКСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Педагогічна технологія: сутність поняття, основні характеристики та класифікація. Гуманно-особистісна технологія Ш. Амонашвілі. Технологія школи «Екологія і діалектика» (Л. Тарасова). Технологія вальдорфської педагогіки (Р. Штейнер). Технологія вільної праці (С. Френе). Технологія саморозвитку (М. Монтесорі). Технологія адаптивної школи (Є. Ямбург). Біологічно адекватна технологія навчання (БАТ).

Тема 5. ВИБРАНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ЗДОРОВ'Я ВИХОВАНЦІВ

Рівні реалізації здоров'язбережувальних технологій в освіті. Модель здоров'язбережувальної діяльності учителя. Зовнішність учителя як компонент педагогічної техніки.

Тема 6. САМОРЕГУЛЯЦІЯ ФІЗИЧНОГО І ПСИХІЧНОГО СТАНУ ВЧИТЕЛЯ

Сутність проблеми саморегуляція фізичного і психічного стану вчителя. Шляхи та умови формування саморегуляції у професійній діяльності вчителя. Культура рухів учителя.

Тема 7. МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРИРОДНИХ БІОЛОГІЧНИХ РИТМАХ

Загальна характеристика ритмів життєдіяльності людини. Поняття про працездатність, утому, перевтому. Деякі аспекти профілактики утомлюваності

школярів на уроці. Аналіз уроку з точки зору здоров'язбережувальної педагогіки.

Тема 8. ПЕДАГОГІЧНА ЕРГОНОМІКА ЯК СКЛАДНИК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Ергономічний підхід в організації навчального процесу. Ергономічні вимоги до навчального обладнання і навчального приміщення. Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища навчального кабінету. Вимоги до оснащення кабінету засобами навчання та навчальним обладнанням. Санітарно-гігієнічні умови праці. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі. Організація робочого місця школяра: ергономічні особливості.

Тема 9. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АЕРОТЕРАПІЇ, АРТ-ТЕРАПІЇ ТА ПІСОЧНОЇ ТЕРАПІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ

Основи аерофітотерапії. Зміст і особливості використання аеротерапії і ароматерапії для дітей. Арт-терапія: завдання, види, умови застосування у роботі школярами. Пісочна терапія у системі діяльності вчителя.

Тема 10. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ, КОЛЬОРТЕРАПІЇ ТА СВІЛЛОТЕРАПІЇ В УМОВАХ ШКОЛИ

Методичні основи організації і проведення казкотерапії. Вплив кольорів на організм людини. Методики використання кольоротерапії у роботі із школярами. Поняття про світлотерапію. Геліотерапія: базові принципи.

Тема 11. ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ, ЗВУКОТЕРАПІЇ ТА СМІХОТЕРАПІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ

Музикотерапія у сучасному педагогічному процесі. Можливості використання звукотерапії у закладах загальної освіти. Сміхотерапія у діяльності вчителя.

Тема 12. УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ

Законодавча та нормативно-правова база України щодо здоров'яорієнтованого контенту в освіті. Шкільна політика – вирішальний фактор ефективності навчання основам здоров'я.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бойчук Ю.Д. Екологія і охорона навколишнього середовища: навч. посіб. / Ю.Д. Бойчук, Е.М.Солошенко, О.В.Бугай. – 4-е видання. – Суми: Університетська книга, 2019. 316 с.
2. Гігієна у фізичній реабілітації: підручник /К.О.Пашко, Д.В.Попович, О.В.Лотоцька та ін. – Тернопіль: ТДМУ, 2019. 360 с.
3. Дієтичне харчування: підручник / О.І.Черевко, Н.В.Дуденко, Л.Ф.Павлоцька, Л.Р.Димитриєвич, Л.А.Скуріхіна. – Харків: Світ книг, 2019. 360 с.
4. Кара С. І. Гігієна дітей та підлітків : навч. посіб. / С. І. Кара. – Бердянськ : БДПУ, 2016. 135 с.

5. Кара С. І. Основи гігієни : навч. посіб. / С. І. Кара. – Бердянськ : БДПУ, 2012. 160 с.
6. Кара С. І. Основи раціонального та оздоровчого харчування : навч. посіб. / С. І. Кара. – Бердянськ : БДПУ, 2012. 156 с.
7. Міхеєнко О.І. Підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнювальних технологій: монографія. Суми : Університетська книга, 2017. 316 с.
8. Осіпов В.М. Основи валеології : навчально-методичний комплекс / В. М. Осіпов. Бердянськ : БДПУ, 2013. 130 с.
9. Орловська В.В. Здоров'я людини: навчально-метод. комплекс для ст-ів напряму «Здоров'я людини» : Ч. II / В В Орловська. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2016. 98 с.

Допоміжна

10. Грибан В.Г. Валеологія : навчальний посібник для ВНЗ / В Г Грибан. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
11. Грибан В.Г. Валеологія: підручник / В.Г.Грибан. – К.: центр учбової літератури, 2008. 214с.
12. Кара С. І. Основи формування репродуктивного здоров'я та статевого виховання молоді : навч. п– осіб. / С. І. Кара. – Бердянськ : БДПУ, 2016. – 90 с.
13. Кара С. І. Методи дослідження функціонального стану організму у фізичній культурі і спорті : навчальний посібник / С. І. Кара. – Бердянськ : БДПУ, 2016. 112 с.
14. Неведомська Є. О. Гігієна: навч.-метод. посіб. з питань проведення практичних робіт [для студ. небіол. спец. вищ. навч. закл.] / Є. О. Неведомська, І. М. Маруненко. – 3-тє вид. перероб. і доп. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. 35 с.

4. Методи навчання

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: спостереження, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи, розв'язування професійно-зорієнтованих ситуацій тощо.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу,	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю

	практику		
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни